

הפעולה העשרית

מחזה קצר

מאת

מחזה קצר זה מצטיין בפשטותו ובאפשרות לכייו על נקלה. כל קבוצת חובבים יכולה להציגו בקיבוץ. בחנוכה ינואר. אפ שבחפאורות: מסך רקע. ספסל גן. כיסאות מספר. רצוי להעמיד את הספסל במרכז הבמה. כשזרקורים כהירים. אך רכיב הכיסאות שיועמדו בצדה הימני של הבמה. מספר מלפנים. על המציגים להישמר מפני הגזמות בריות וקולות נפץ.

חזר. אלה, המפקד, רזה בשר, בעל מבט חודר ובטחון עצמי רב. לידו — סגנו, כבן ארבעים ושלוש, בעל גוף, מקריח, מרכיב משקפים. השליש האידיאלי. מולם — דני, עלם נאה, איתן גוף, כבן 22. הוא נראה מדוכדך.

אלה: הבינות?

דני: הבינות.

אלה: התמונה שלמה?

דני: כן.

אלה: הבה נתן לה יציבות בזכרונו. חזור.

דני: אני הולך אל הגן. אני נכנס בפירצה שבגדר המערבית, מצד רחוב הדקלים.

סגן: מה בדבר המשמרות שבקרן הרחובות?

דני: אני עוקף אותם. נכנס לחצר הבית מספר שלושים ושלוש, מצד רחוב שושן.

ממש אני חוזר אל רחוב הדקלים.

אלה: יפה.

דני: ואז — אז אני בא אל הגן.

אלה: מה אתה?

דני: תלמיד המכללה. תחת בית שחי שני ספרים עבים. אני מתעמק בבעיות המטפיסיקה.

קאנט, שופטנאהר, הגל, דיקארט.

סגן: ושפינוזה. ביחוד שפינוזה.

דני: לייבניץ.

אלה: מה בגן?

דני: ספסלים. על אחד הספסלים — נערה. היא מביאה לשם את הנשק.

אלה: מי הנערה?

דני: חברתי. גם היא מתעמקת בפילוסופיה. (מבט לעבר הסגן) ביחוד בשפינוזה.

אלה: פרט ששכח למסרו קודם) אתם יושבים על הספסל.

סגן: אם יעברו שם אנשים, התחילו לנהוג כונוג שבא אל הגן לא רק לשוחח אלא גם להתעלס.

אלה: באופן כזה תוכל להסתיר את פניך.

סגן: אנשים רבים מדי מכירים אותך.

אלה: אל לגו להסתכן ללא צורך.

סגן: איננו רוצים בקרבנות של אי זהירות.

אלה: נמשך.

דני: בארבע ושלושים יוצאת מבית-המושל מכוניתו של המזכיר. היא חולפת על פני

הגן בארבע ושלושים וחמש או שש. הנערה תמסור לי קדם לכן את הנשק. אני אארוך

ליד עמוד השישי, בין שיחי הגדר הצפונית. הנערה תהיה בתצפית. שלושים צעד לשמאל.

כאשר המכונית תהיה מולי, אני ממסיר עליה אש. אני משתדל לפגוע בו.

סגן: בו, אבל בשום פנים לא בנהג.

אלה: כן. זה חשוב — לא בנהג. איננו רוצים בקרבנות שווא. הנהג הוא איש עיבד

שטוט, שאין לו כל קשר למעשיו של המזכיר. אל תפגע בו.

דני: אשתדל לפגוע בזכיר.

אלה: ומה בדבר דרך הניסיון?

דני: אותה הדרך שבה אני מגיע לגן.

אלה: אל תחפז. נחכה לך.

דני: פה?

אלה: כן. נקבל הודעה טלפונית על המתרחש, ואחר — נמתין לך. אל תחפז. אתה

עובר אורח. את הנשק תצפין בעגלת ילדים שתעמוד ריקה בחצר הבית ברחוב הדקלים.

זה הכל, דומני?

סגן: כן.

דני: הנערה הזאת — מה מראה?

אלה: יש לכם סיסמת היכרות.

דני: כן. אולם... אם עלינו... להתעלס בגן... מן הראוי שהיה... נאה. אל תסלפו את

כחונתי — אינני מבקש להתעלס בגן לפני הפעולה, אבל —

אלה: לא חשדנו בך, אף על פי שהחשק תוקף את האדם במקומות ובמסיבות מוזרות

ביותר (לסגן) מי הנערה?

סגן: אחת החדשות. התפקיד אינו קשה ולא מסוכן. לא רצינו לעמוד בסכנת זיהוי

ועל כן נשלחה אחת המגויסות האחרונות.

דני: טירונית לפעולה כזאת?!

אלה: אחת סומכים על הנסיון שלך.

דני: תודה, תודה רבה, באמת. אבל אין להתל בתפקיד שלה. עליה לשמש לי אגף

להודיע. לאותה, לבוא לעזרה, אם יהיה צורך. את מכונית המזכיר מלחה משמר כבו.

הם ישיבו אש קטלנית. לעמוד שם ביד — עם נערה חסרת נסיון על צווארך — אין

זה מן הדברים הנעימים שבעולם.

אלה: עבודתנו כולה אינה מן הנעימות. אנו בוטחים בנסיון שלך, דני. עשרים ואחת

— עשרים ואחת פעולות ביצעת בהצלחה. גם העשרים ושתיים תהיה צלחה.

דני: (לאחר אתנח) מה מראה?

אלה: של הנערה?

דני: כן.

(אלף זורק מבט לעבר הסגן, המאמץ את זכרונו, שאינו חזק בענינים אלה)

סגן: איך היא נראית? היא... נאה למדי... אפילו יפה.

דני: תיאור מדויק, באמת.

אלה: וזכור את הסיסמה. היא העיקר. אתה שואל: "מה הציפור הזאת?" — והיא

עונה: "זמיר".

סגן: אה, כן. היא לבושה בשמלה ירוקה.

דני: שמלה ירוקה. אשתדל לא לשכות.

אלה: וזה הכל, דומני?

סגן: כן. אפשר להשמיד את הפתקים?

אלה: כן.

דני: שלוש ושלושים. עלי ללכת.

(הסגן יוצא)

אלה: (בשקט) יודע אתה מי יושב באותה מכונית? הוא איש אשר — — —

דני: אנא. אותי אין כל צורך לשכנע. אני יוצא להרוג אותו וחסל. עכשו הסיבות אינן

חשובות עוד. חשוב הביצוע.

אלה: אין אדם ישר ראוי לעשות דבר, אלא לבו מצווה עליו לעשותו.

דני: אני הולך נגד עצת לבי.

אלה: אתה מתנגד לפעולה?

דני: לא. אפשר כי המזכיר באמת ראוי לעונש, אלא ש — — —

אלה: כמובן שהוא ראוי לעונש. הוא האחראי, אישית, ל — — —

דני: טוב, טוב. אני מסכים אתך בכל לבי. כל המזכירים ראויים לעונש, אבל — — —

אלה: אתה זקוק לקצת הדרכה בענינים מדיניים. דני, דרכנו עקובה מדם: דם טהור

ודם טמא. דמנו הוא טהור כי קדשוהו — ודם אויבנו טמא כי קדושינו שופכים אותו.

לא אנו הרוצחים — כי הם. אני מטהרים את ארצנו מן השרצים שדמות אדם להם.

(הוא דיבר ברגש. משטיים — משתדרת דממה)

דני: אני מפחד פחד מוות.

אלה: מפחד?

דני: כן.

אלה: אתה?

דני: אתה משתומם?

אלה: אתה משתומם על שאני משתומם?

דני: לא. עשרים ואחת פעם לא ידעתי פחד. לפני הפעם העשרים ושתיים אני חרד

עד מוות.

אלה: אתה רוצה שאשחרר אותך מן הפעולה?

דני: לא. כמובן שלא.

אלה: אני שמח שהתשובה היא "לא". אילו היית מבקש שחרור הייתי נאלץ לסרב.

דני, לאסונך אתה הטוב שבאנשינו, כל תפקיד קשה — אנו מטילים עליך, ואתה —

אתה מיטיב למלא אותו. הפחד תוקף אותך, יפה. חיל שאין הפחד מקונן בלבו, אינו

חיל טוב. גם אני ידעתי פחד. (דני מביט באלף) כן, ידעתי אותו. וביחוד תקף אותי

הפחד פעם אחת, בערב התקפה שבצענו על גשר הצפון. חלמתי חלום. ראיתי את

עצמי הרוג. חשבתי כי כלו כל הקצים. הייתי היחיד שיצא מן העסק ללא שריטה.

גם אתה חלמת חלום?

דני: לא. אני רק...

אלה: אם כן, אינך יודע מהו גדול שבפחדים. בחלומי ראיתי את עצמי מוטל בערוץ

הווארי. כאשר נעורתי בבוקר לא האמנתי שאינני מת. כה איום וכה חי — אם אפשר

להתבסח כך — היה חלום המוות. אם לא ידעת חלום מעין זה — לא ידעת את טעמו

של פחד מוות. עכשו לך, דני. (דני צועד לעבר הדלת) בהצלחה.

(דני יוצא והסגן נכנס)

סגן: מה לו? הוא נראה מדוכא.

אלה: עצבים.

סגן: פחד?

אלה: כן.

סגן: הרגעת אותו?

אלה: סיפרת לי את המעשה על החלום. היא פיעלת על כולם להפליא.

סגן: הגד לי, אלף. אותו חלום, באמת חלמת אותו בערב ההתקפה על גשר הצפון?

אלה: מעולם לא התקפנו את גשר הצפון.

...

ספסל בגן. על הספסל יושבת יעלה. היא נערה כבת 17, בשמלה אדומה. דני נכנס.

הוא מחזיק ספרים ביזו. הוא מתבונן בשמלתה, נרתע, ומתחיל להתרחק. לפתע נשמע

ציוץ ציפור.

יעלה: (מנסה להציל את המצב) סליחה, מה היתה הצפור הזאת?

דני: (מביט בה. לאחר היסוס) הגידי את, מה היתה הציפור הזאת?

יעלה: זמיר, לא כן?

דני: (זועף) מדוע אינך לבושה בירוק?

יעלה: ירוק? האם זהו חלק מן התכנית?

דני: אמרו לי כי את לבושה בירוק.

יעלה: אתמול לבשתי שמלה ירוקה. בינתיים החלפתי אותה. חשבתי שהדבר מותר.

דני: כמובן שהיה מותר לך. הם פשוט טפשים, בפיקוד.

(ההערה הזאת קצת מזעזעת את יעלה הטיירונית מאד)

דני: נשב?

יעלה: נשב.

דני: (לאחר אתנה) נותרו לנו עוד — — —

יעלה: (ביחוד) שלוש עשרה דקות.

דני: יעלה.

יעלה: שעונינו תואמים.

(אתנח)

יעלה: פרט לצבע השמלה, לא תארו אותי כלל?

דני: לא תארו אותך.

יעלה: ולא התעניית לדעת איך נראית "חברתך", כביכול?

דני: התענייתי. אבל רק מטעמים מקצועיים. עכשו הניחי לי, בבקשה. לפני פעולה אני צריך...

ריכוז.

יעלה: סליחה.